

vlomov. Pokvarjen je že od mladosti in so ga skušali dve leti v poboljševalnici kreniti na pravo pot, pa je bil ves trud zaman. Kot delomrže se je prethotapil preko meje na Koroško, kjer so ga v St. Pavlu zaprli. Iz zapore je pobegnil in je bil že 7. junija nazaj v Trbovljah. Da bi se dokopal do denarja, je sklenil vlom v rudniški konzum. V baraki pri Klopčiču je ukradel kramp, pilo in sekuro. Skočil je preko plotu na dvorišče konzuma ter je s krampom odtrgal ključavnico in odprl zapahe. Medtem je slišal, da je šel čuvaj preko dvorišča v čuvajnico. Guna se je skrila in počakal, da se je Urh vrnil iz čuvajnice. Tolovaj je čuvaja napadel od zadaj s krampom in ga je zadel v tilnik, obenem pa s ploskvijo še po čelu. Napadeni se je zgrudil, na kar mu je oropal Guna samokres ter ključce, s katerimi je odprl vrata in skušal vdreti v trgovino. V tistem trenutku se je smrtno nevarno udarjeni čuvaj tik pred smrtjo z zadnjimi močmi še vlekel preko dvorišča in se je dotikal do kontrolne ure, da bi preprečil vlom. Ropar se je ustrašil čuvaja, vrgel kramp v vrt ter se podal v Pauerjevo kolonijo vlamijati ter krasit. Orožiki so zločinca zasačili zgoraj omenjeni dan na domu staršev in so ga odvedli v Laško in od tam v Celje. Morilec je priznal grozno dejanje z ostalimi vlomilskimi zločini.

Bogat vlomilski plan. V Ljubljani je bil izvršen v stanovanje za Gradom 11 na prebrisani način vlom, ki je vrgel vlomilcu bogat plen. Pri gospodinjci v omenjeni hiši stanuje kot podnajemnica zasebna uradnica Sonja Nedeljko. Gospodinja je prejela na dopisnici poziv, naj pride k šivilji na dani naslov. Pozvana se je podala zdoma in ugotovila po daljšem iskanju, da na dopisnici označene hiše sploh nikjer ni. Hitro se je podala v zli slutnji domov. Njeno stanovanje je bilo nedotaknjeno. Pač pa je bil izvršen vlom pri podnajemnici Nedeljko, kateri je o njenih razmerah poučeni lopov premetel vse. Odnesel je 16.000 din gotovine in nakita toliko, da znaša skupna škoda 40.000 din.

Pri lovu za vlomilcem ranjeni dve osebi. V Rožni dolini v Ljubljani sta prišla v gostilno dva stražnika in napovedala aretacijo znanemu vlomilcu Ivanu Tekavcu, ki je po krčmi razgrajal in ranil z nožem že dve osebi. Tekavec se je osvobodil stražnikov, potegnil nož in obkral enega stražnika po roki ter pobegnil. Neranjeni stražnik je skočil za beguncem in oddal za njim tri

strele. Tudi Tekavec je potegnil samokres, zgrešil stražnika, pač pa je obstrelil postrežnico Milko Prosenovo, ki je doma iz Zagorja. Komaj in komaj je policija ukrotila nasilnega zločinca, ki je razburil s svojim divjaškim nastopom vso Rožno dolino in še Vič.

Velika tatvina gotovine. V Žejah pri Komendi na Gorenjskem je odnesel neznan tat iz stanovanja družine Kavčič 13.500 din gotovine.

Ubijalca obsojena v Mariboru. Sredi minulega tedna je obravnaval senat mariborskega okrožnega sodišča dva uboja, od katerih je bil zagrešen eden na Zgornji Polskavi, drugi v Novi Krčevini pri Ptuj. Na Zgornji Polskavi je ubil 51 letni poljski delavec Ludovik Veteč iz Spod. Polskave z železnimi vilami Jožefa Šobo. Oba sta popivala v gostilni in sta se vračala vinjena v noči. Naenkrat je planil Šoba nad Veteča in ga je udaril trikrat s pestjo v prsa ter po glavi. Nato je udarjeni zbežal domov, kjer se je obožil z vilami. Dohitel je Šoba pred njegovo hišo in mu je s trikratnim udarcem razbil lobanjo. Šoba je poškodbi podlegel. Obtoženi se je zagovarjal s silobranom in je bil obsojen na dve leti in šest mesecev strogega zapore. — V Novo Krčevino pri Ptuj je prišel 19. marca 40 letni posestnik Jakob Rojko iz Vurberga k posestniku Jožefu Gomilšek. Med obema je nastal spor radi nekuj lat. Rojko je zagrabil v kuhinji burkije, s katerimi je razbil vrata sobe, v katero sta pobegnili Gomilšek in njegova žena. Rojko je udaril z burkijami Gomilškovo ženo trikrat po hrbtu in ji prizadejal hudo poškodbo. Gomilška samega pa je ubil na mestu. Ubijalec, ki je navajal v zagovor silobran, je bil obsojen na tri leta in 10 dni strogega zapore.

Brata obsojena radi uboja. Kristijan Mrak iz Vrhov pri Slov. Bistrici se je vračal 31. marca s svojim tovarišem Urlepom in njegovo ženo z obiska pri nekem posestniku. Trojica je slišala med povratkom iz nekega sadonosnika klice na »aufbake«. Urlep je odgovoril z lastimi vzkliki, nakar sta pridvela iz sadonosnika Franc in Anton Gumzej. Pri prerivanju je bil zaboden v trebuh Mrak in pozneje radi zastrupitve rane umrl. Koncem minulega tedna sta bila brata Gumzej obsojena v Mariboru, in sicer Franc na 4 leta in 3 mesece, Anton pa na 3 leta in 2 meseca strogega zapore.

Kratke tedenske novice

Švicarski listi so napovedali, da so vrgli Nemci od 5. junija proti zaveznikom tri milijone mož. Računajo, da je porabila Nemčija v vojni 30.000 tankov in letal in ima še v rezervi najmanj tolikšno število tega orožja.

Baltiše države Litvo, Letonako in Estonko je zasedlo 17. junija pol milijona sovjetskih vojakov.

Predsednik vlade v Avstraliji, ki je angleški dominijon, je izjavil, da je Francija poražena in se začenja najtežja doba vojne. Dokler Anglija ne bo zasedena, je svet še lahko rešen. Ni si mogoče misliti, da bi bilo mogoče Anglijo zavojevati. Angleška vlada bo nadaljevala z nakupom orožja v Ameriki, ki ga je poprej vršila skupaj s Francijo.

Vsi moški v Angliji se naj takoj nauče rabiti orožje, je zahteval v svojem govoru bivši angleški poslanik v Berlinu Henderson.

V Londonu so prepričani, da se bodo skušali Nemci izkrcati v Angliji ta ali prihodnji mesec.

Sklep angleške vlade, da se nadaljuje vojna do končne zmage, je sprejela angleška javnost z velikim zadovoljstvom.

V Ameriki so prepričani, da se bo po zaprositvi Francije za mir priključila Nemčiji in Italiji še Japonska ter zahtevala svoj delež.

Nemška vlada namerava s svojimi pomorskim edinicami zasesti nad severno Anglijo ležeči otok Island, ki pripada Danski, a so se usidrili na njem po zasedbi Danske po Nemcih Angleži. Islandija bi bila za Nemce važno oporišče za napad na Anglijo.

Za sovjetsko Rusijo je danes največjega pomena, da je na črti od Baltika do Črnega morja vojaško in politično močna ter varna, ker je treba računati na zahodu z globokosežno premaknitvijo političnega težišča evropskih držav.

Na Tihem oceanu je danes Severna Amerika varuh ameriških koristi ali interesov v Aziji, ker so vse sile angleškega imperija zvezane v Evropi radi vojne.

Ameriška vlada je spremenila 17. junija nevtralnostni zakon v tem smislu, da bodo mogla ameriška letala leteti naravnost iz Združenih držav v Anglijo.

Predsednik madžarske vlade grof Teleky je na seji parlamenta 17. junija naglasil, da bo pripomogla zmaga Nemčije tudi Madžarski do njenih zahtev.

Vlada Zedinjenih ameriških držav zaenkrat ne namerava zavzeti nobenega službenega stališča glede na odločitev francoske vlade, da prekine sovražnosti z Nemčijo in Italijo.

Švedski prestolonaslednik je izjavil, da švedska dela na to, da bo tudi v bodoče ostala nevtralna, kar pa ne pomeni, da se bo odpovedala svoji neodvisnosti.

Nemci so vkorakali tokrat četrtič v Pariz. Prvič se je zgodilo to 30. marca 1814, drugič leta 1815 in tretjič leta 1871.

Nemško vojaško poveljstvo je postavilo po kratkem vkorakanju v Pariz stražo na grobu Neznanega junaka in v Domu invalidov ob krsti Napoleona.

Večmilijonska škoda po toči v Slov. goricah

»Kakor je že poročal »Slov. gospodar«, so doživele Slovenske gorice 27. maja zelo hud udarec ledenega biča, ki je povzročil v sedanjih hudih časih večmilijonsko škodo.

Ocenitev škode

Koj po občutni nesreči se je podala v prizadete kraje komisija, katera je ocenila škodo na 5.377.600 din.

V šestih občinah in 28 vaseh je delno uničenih 2133 hektarjev raznih nasadov ali kul-

tur. Od tega odpade na njive in vrtove 831 hektarov, na travnike 529 ha, na vinograde 290 ha in 523 ha na sadonosnike. Prebivalstvo bo najbolj trpelo radi pomanjkanja kruha, ker je toča uničila žitarice, kakor nam dokazuje naslednja žalostna statistika: popolnoma je zbitih 83 ha pšenice, 81 ha ozimne rži in 172 ha ječmena. Ozimne je tako zbito, da jih ni bilo mogoče niti pokositi, ampak so jih kmetje kar preorali za setev ajde in prosa.

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

»Katra, naj prideta otroka gor k meni! Mudi se mi že. Moram ob eni s poštnim vozom.«

Zenkica od joka ni spravila odgovora iz sebe, šla je in čez nekaj minut sta Tonček in Ančka že pričapljala k mami. Tilka je vzela zdaj enega, potem drugega na krilo, božala ju je po licih, zraven pa so ji venomer tekale solze po licu.

»Mama, zakaj se jočete?« je vprašal Tonček; »kaj vas boli?«

»Saj se ne jočem, Tonček,« si je brisala Tilka solze.

»Poglej, hlače si si strgal; teta Katra ti jih bodo zašili, ker moram jaz danes nekam iti. — Vidva pa bo dila medtem lepo pridna — kajne da bosta? — Ančka tudi, kajne?«

»Ja, ja,« je pela Ančka, »mama Ancki kaj plinesla!«

»Če bom mogla, bom že; pa jokati se ne smeta, če me dolgo ne bo.«

Vstala je in stopila k oknu, da bi si obrisala solze z lic.

»Mama,« je poprosila deklica čez nekaj časa, »igrajmo se! Ti bos muc. No!«

»Ne, ne utegnem. Pojdita zdaj lepo dol k teti Katri! Jaz imam še delo.«

Letalci so najdražji borci v vojni. Angleški listi pišejo o tem, katere vrste vojakov so najdražje za državo. Vsi so si edini v tem, da je danes dvakrat dražje vzdrževati divizijo vojakov na fronti kakor v letih 1914. do 1918. Po njihovih računih stane hrana, obleka, plača, vzgoja, zdravljenje, prenočnica, potovanje ter državna podpora družini vpoklicanih na enega vojaka blizu 40.000 din na leto. Stroški za puške in drugi vojni material so znašali v svetovni vojni blizu 38.000 din letno. Skupaj je tedaj stal en angleški vojak v svetovni vojni 70.000 din letno. Še dražji so letalci. V svetovni vojni je stal Angliji en letalec na leto 150.000 din. Nekateri tipi letal so se trikrat, celo sedenkrat podražili v

8

Dala jima je sladkorčkov in ju spravila iz sobe.

Zdaj se nesrečna žena ni več obotavljala, ampak se je začela pripravljati za na pot, čeprav ji je bilo prehud. Iz omare je vzela nekaj obleke in perila in ga zložila v ročni kovčeg. Potem si je oblekla črno nedelno obleko in obula svoje najboljše čevlje. — Jestni ni mogla nič, rekla pa je Katri, naj ji prinese klobaso in dve žemlji, da bo imela kaj za po poti.

Otroka, ki sta bila vajena po kosilu spati, je Katra položila in oba sta sladko spala. Preden je Tilka šla, je stopila še k otrokoma v sobo. Ob bolečine se ji je krčilo srce. Vroče solze so ji drsele po licu. Rada bi bila otroka zbudila, da bi se bila poslovila; ali to bi ji bilo bridkost slovesa le še povečalo in še nedolžna otroka bi užalilo. Zato ju je pustila, naj spita, rahlo ju je poljubila na lica in ju pokrižala.

»V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen. — Sveta Marija, mati božja, ti ju sprejmi v svoje zavetje! Angela varuha, vidva ju varujta!«

Poškopila ju je še z blagoslovljeno vodo in odšla izte iz sobe.

Ko je stopila v družinsko sobo, je bil mož tu.

»Ali si že za na pot?« jo je vprašal. »Videti je, da se ti zelo mudi.«

»Da. Neprijetne reči človek rad hitro opravi,« je odgovorila.

Ljudje so v po toči zabitih krajih v tem večjih skrbah, kaj bo, saj so trpeli že radi lanske slabe letine in so komaj čakali na novi žitni pridelek. Mnogoteri posestniki bodo imeli zelo pičlo kruha in na jesen bodo pa še občutili pomanjkar semenskega žita.

Ves letošnji sadni pridelek je uničen na površini 307 ha. Od vinogradov je popolnoma zbitih 83 ha. Najhujšo vinogradno škodo trpi občina Velka. Kar se tiče škode v vinogradih in sadonosnikih, je komisija ocenila samo letošnjo škodo, a ta bo še mnogo večja, ako pomislimo, da se bodo posledice na trti in sadnem drevju poznale nekaj let.

Po toči najbolj oškodovane vasi

Zadnja huja toča je povzročila največ škode v teh-le vaseh: Ploderšnica, Gradišče, Šmart, Sp. Velka. V občini Sv. Jurij so najbolj prizadete vasi: Zg. Gašteraj, Žitence in Sp. Gašteraj. V občini Sv. Ana: Žiče, Ledenik, Kremberg. V občini Sv. Jakob: Ročna, Počeni in Zg. Jakobski dol.

Dosedanja pomoč najbolj potrebnim

Najbolj oškodovani in najnujnejše pomoči potrebni kraji so dobili doslej brezplačno tri vagone koroze ter dva vagona pšeničnih otrobov. Prebivalstvo bo dobilo v doglednem času še po znižani ceni krušno moko ter brezplačno ali po znižani ceni semensko ajdo. Zaprošena je banska uprava še za dobavo nadaljnjih štirih vagonov koroze po zelo znižani ceni ter za brezplačne vozovnice za prevoz

hrane. Kljub pomoči bo pomanjkanje v teh krajih zelo hudo, ker ljudje nimajo nobenih prihrankov iz lanskega leta. Banska uprava

je doslej žrtvovala za vso to pomoč 80.000 din. Tudi so nekatere organizacije že precej prispevale. Potrebna pa je še pomoč.

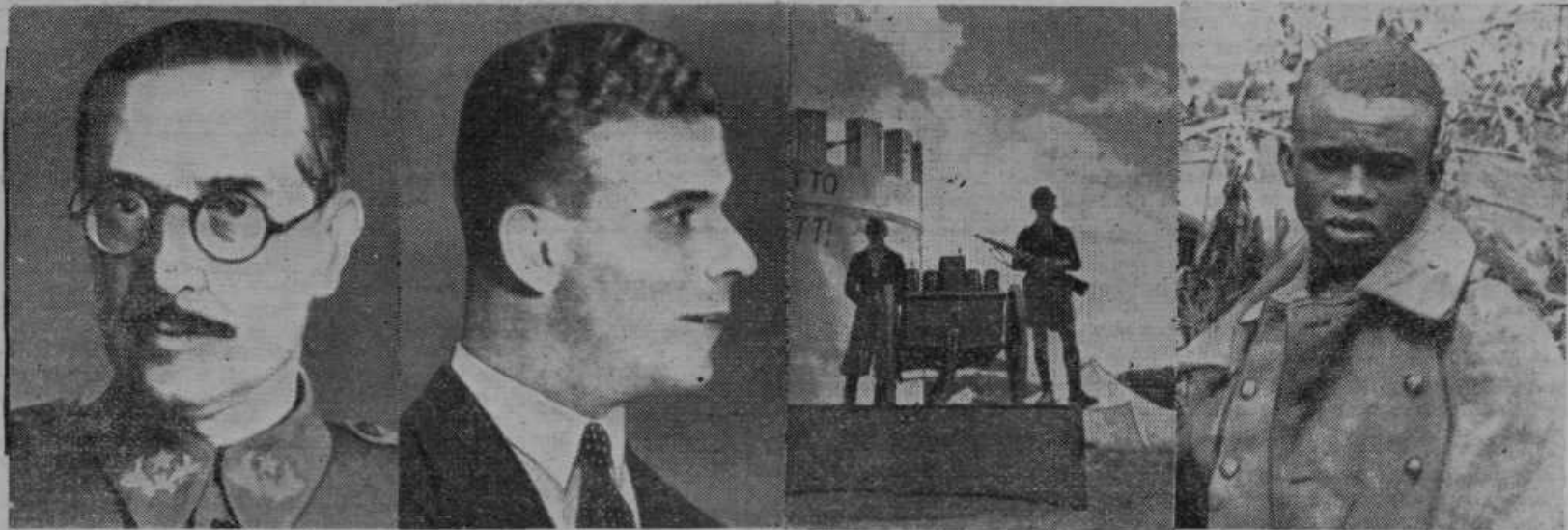
Po svetu

Španija zasedla Tanger. Španija je dolgo časa v tej vojni zatrjevala, da je popolnoma nevtralna. Kakor hitro pa je stopila Italija v vojno na strani Nemčije, se je postavila tudi Španija na stališče nevojskujoče se države, kar je bila Italija pred vojno napovedjo zaveznikom. Kot nevojskujoča se država je Španija zasedla 14. junija severnoafriško obalno mesto Tanger, ki leži nasproti angleški trdnjavi Gibraltar na španski strani. Tanger z okolico je veljal za mednarodni pas po pogodbi, katero so podpisale leta 1923. Anglija, Francija in Španija. Leta 1928. se je pridružila tej pogodbi še Italija. V španskih uradnih krogih naglašajo, da bo ostal mednarodni značaj Tangerja ohranjen tudi po zasedbi. Kakor hitro se je pa vsidrala Španija nasproti Gibraltarju, je to dokaz, da je ta angleška trdnjava, ki je ključ v Sredozemlje, ogrožena.

Španija in katolicizem. Framasonsko-komunistični režim je vodil ostro borbo zoper katolicizem, da bi uničil ves njegov vpliv na življenje in delovanje španskega ljudstva. Posledica te strahovlade zedinjenih laži-svobodomislecev in komunistov je bila državljanska

vojna, ki je prizadela katoliški Cerkev hude rane. Na tisoče duhovnikov, redovnikov in redovnic je zgubilo življenje; cerkve, samostani, poslopja krščanske prosvete in dobrotelarnosti so postala plen ognja. Po zmagovito končani državljanski vojni se narodna vlada z generalom Francom na čelu vztrajno trudi, da bi ozdravila hude rane. Cerkev in samostani se popravljajo, verske šole zopet odpirajo, redovniki vpostavljajo v svoje stare delokroge. Tako so se jezuiti vrnili v mesto Barcelono (glavno mesto katalonske pokrajine) ter zopet prevzeli svojo imovino, ki jim je bila odvzeta. V njihovem velikem zavodu, ki nosi naslov ustanovitelja jezuitskega reda sv. Ignacija, je sedaj zopet 3000 dijakov. Vrnjeni so jim tudi drugi njihovi nekdanji zavodi, ki pa so po veliki večini tako poškodovani, da jim je treba temeljitega popravila.

Nova francoska vlada. Francoska vlada je radi resnosti položaja na bojišču zadnje nedelje ves dan in vso noč zasedala ter pretresala položaj z vojaškega in diplomatskega stališča. Posledica tega dolgega posvetovanja pod predsedstvom predsednika republike Lebruna je bil odstop sedanje vlade pod pred-

Beigbeder, zunanji minister Španije

Jožef Bastianini, zadnji italijanski poslanik v Londonu

Italijanska straža pri vojaškem taboru v afriški koloniji Libija

Vojak iz francoske afriške kolonije v nemškem ujetništvu

»Ne bi ti bilo treba iti. — Ena sama besedica je potrebna pa bi lahko ostala. Še enkrat te vprašam, odloči se!«

Odkimala je z glavo. Potem si je dela šal čez levo roko, svoj mali kovčeg in dežnik pa v desno in se je s svojimi velikimi lepimi očmi ozrla po sobi. Obraz ji je bil čisto blede in rumen, ustnice so se ji tresle, toda držala se je in se ni jokala. Mož se je čudil njeni trdnosti in je strmel v njo. V njegovi notranjosti je grozovito vrelo. Najrajši bi bil planil k ženi, jo objel in z obema rokama držal, naj ostane. Ali tega mu njegov ponos ni dovolil. Prsi so se mu razburjeno dvigale, stisnil je zobe, da so zaškrtali, ali znil ni. Še enkrat ga je žena pogledala s svojimi velikimi modrimi očmi in potem rekla:

»Zbogom, Jurij!«

Sreče mu ni dala, temveč je naglo odšla. — Jurij je nekaj nerazumljivo zamrmral in stopil za njo do vrat in jih zaprl za njo.

Na lopi je bila natakara. Tilka ji je dala srečo in je rekla:

»Zbogom, Lina! Pozdravi tudi druge!«

»Ali res greste od hiše?« se je dekle zacmerilo. »Teda jaz tudi ne bom ostala. Še danes bom odpovedala.«

»Ne, nikar, Lina, pametna bodi!«

Pred hišo je že stal poštni voz; v njem je bil neki trgovski potnik, dve kmetici iz Spodnje Tople in neki usnjak iz Brezja. Ne da bi se še kaj ozrla, je stopila

v voz in ni pogledala več iz njega. Voznik je skočil na kozla, poknil z bičem, konja sta potegnili in voz je od drdral po vaški cesti. Zunaj vasi je voznik po stari postiljonski navadi zatrobil v rog in trobil otožno vižo.

Zdaj so se Tilki usule solze iz oči in ni jim branila teči.

IV.

Če greš od Sel v hrib, prideš po strmi poti do Naravnikovega travnika, od tam pa spet strmo navzdol v sosednjo dolino, kjer je Muta. Dobrih sto korakov od Naravnikovega travnika je romarska cerkva sv. Rozalije.

Bilo je lepega poletnega dne konec avgusta. Po strmini od Sel je lezel mož v petdesetih letih, ki je bil že od daleč videti nenavaden. Noge so mu bile nenavadno dolge, bil je plečat in nasajen, na okrogli glavi so mu štrleli črni lasje v viš, ruse pa so se mu obešale na vsaki strani ust globoko dol. Bil je hribovsko opravljen, na klobuku pa je nosil veveričji rep. Na hrbtu mu je visela živo rdeča skrinja, ki je bila s ključavnico zaklenjena. Na skrinji je bila privezana dolga palica, kakor jo imajo planinci, in neka črna reč, podobna cevi majhnega kanona; pa to ni bil kanon, ampak mogočen, starinski daljnogled v usnjati prevleki. V roki je imel možak še drugo palico, s katero se je krepko poganjal v hrib.

primeri z letom 1918. Danes stane vsak letalec Anglijo pol milijona dinarjev letno. Mornar nasprotno stane državo povprečno 130.000 din letno. Vsa angleška vojska stane danes Angleže blizu 600 milijard dinarjev.

Brezmiselnost in zločin. Brezmiselnost in zločin. V zadnjih osmih letih je bilo v Združenih ameriških državah uničenih 900.000 vagonov pšenice, 150.000 vagonov riža, 6 milijonov svinj, 600.000 krav, 20 milijonov ton mesnih konzerv, 900 milijonov bušlov koroze in 300 milijonov funtov tobaka, velike količine kave, sadja, povrtnine in mleka. Sam postopek tega uničevanja je stal 928 milijonov dolarjev! Še danes je tam več milijonov brezposelnih, ki nimajo kruha.

sedstvom Pavla Reynouda. V jutranjih urah v ponedeljek je bila sestavljena nova vlada pod predsedstvom dosedanjega podpredsednika maršala Petaina. Novi podpredsednik in obrambni minister je vrhovni poveljnik zaveznikiški čet na francoskem bojišču general Weygand.

Rusija in Italija. Med Rusijo in Italijo so v teku gospodarska pogajanja. Italija hoče dobivati iz Rusije predvsem surovine, ki ji manjkajo, kakor bombaž, cink, baker in podobno. Rusija zahteva za te pošiljke protiusluge v blagu in politične ugodnosti.

Zasedba baltskih držav po Rusih in zbiranje ruskih čet. Sovjetske čete so zasedle dne 15. in 16. junija Litvo, Latvijo in Estonko. Te tri baltiške države so sprejele brezpogojno in v najkrajšem času vse ruske zahteve in pristale na to, da se ne bodo uprle s silo zasedanju najbolj važnih vojaških položajev. Ob tej priliki je predsednik litvanske republike Smetona zapustil Litvo z več člani vlade in je odpotoval v Nemčijo. Ministrski predsednik Merkis vodi začasno posle predsednika republike. V vseh treh državah so bile sestavljene nove vlade po želji ruskih sovjetov. Dalje je zelo značilno poročilo, da so zbrali sovjeti vzdolž razmejne črte med Nemčijo in sovjetsko Rusijo na Poljskem 140 divizij, Ruske čete so se približale na 30 km črti, s katero

je bila Poljska po zasedbi razdeljena na Rusijo in Nemčijo. Poleg pehote so na meji številni oddelki tankov, oklopnih avtomobilov in motoriziranih čet, izredno številno pa je letalstvo. Dalje poročajo, da je sovjetska Rusija potegnila skoro vse svoje čete s turške in kavkaške meje ter jih premestila drugam.

Vnuk cesarja Viljema na Angleškem. Kakor poročajo iz Londona, niso angleške oblasti doslej še ničesar podvzele proti pruske-

mu princu Friederichu, vnuku bivšega cesarja Viljema II. Nemški princ se je mudil ob času, ko je izbruhnila vojna, pri nekem svojem prijatelju na Škotskem. Angleži so s pruskim princem ravnali kakor z izjemo. Pravijo, da so ga zato pustili na svobodi, ker nimajo vzroka, sumiti v njegovo nepristranost.

Med Rusi in Japonci je v zadnjem času prišlo kar na hitro do sporazuma v raznih vprašanjih, ki so bila doslej še odprta.

Z bombnikom iz Amerike v Evropo in nazaj

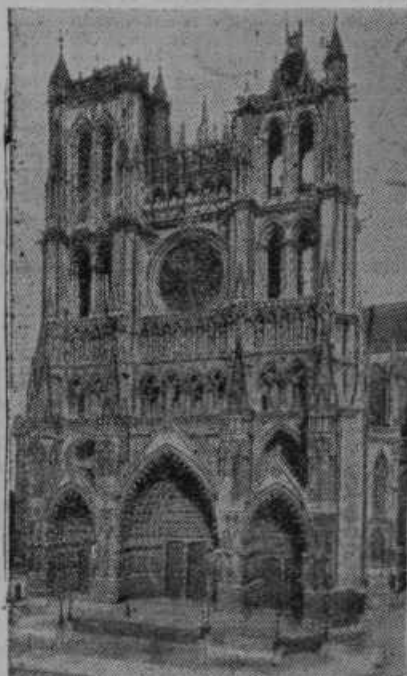
Velika bombna letala, ki opravljajo uničevalno delo v sedanji vojni, preletijo lahko brez pristanka 5000 km.

Družba Aircrafts Douglas v Kaliforniji v Severni Ameriki dokončuje bombnik, za kojega izpopolnitev so se trudili štiri leta. Podrobnosti novega izuma in njegova oborožitev še niso znane. Letalo se bo imenovalo »B 19«. Tehtalo bo z gorivom vred 70 ton. Največji tovor bo lahko dosegel teže 28 ton. Preletelo bo brez pristanka 10.000 km. Ta dolžina poleta bo zadostovala za prelet oceanov v obeh smereh.

Velikan bo imel štiri motorje, ki bodo razvijali 6000 konjskih sil in gonili trokrilne

propelerje, ki merijo v premeru 5 m. Brzina bombnika se bo gibala med 320—400 km na uro. Posadka bo štela deset mož.

Sedaj je znano, 'a pošilja Amerika baš v zadnjih dneh zaveznikom neprestano bojna letala, ki sama letijo čez Atlantski ocean. Novi Douglasov velikan pa bo zmogel dosti več in je tudi večji od slovitih Clipperjev, s katerimi vzdržuje družba Panamerican Airways redne prometne zveze čez morja. Takšen Clipper tehta »samo« 41 ton, a največje ameriško prometno kopno letalo, Douglasovo »D C 4«, le 32 ton. Novi bombnik bo štirikrat večji nego znane ameriške »leteče trdnjave«. Prvo letalo te vrste bo stalo milijon dolarjev, v

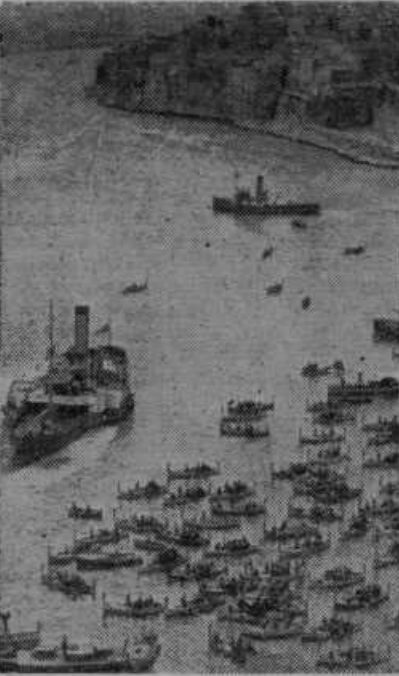
Krasna stolna cerkev v francoskem mestu Amlens, ki je bilo zadnje čase večkrat omenjeno v poročilih

Metaxas, grški ministrski predsednik, z generalom grške armade pri nadziranju čet

Bombniki opravljajo v današnji vojni važno vlogo. Slika nam kaže bombnik, ki spušča bombe

Pristanišče La Valletta na angleškem otoku Malta, ki leži v Sredozemskem morju

Uničevanje prirodnih dobrin v drugih državah. V zadnjih desetih letih je bilo samo v Braziliji v Južni Ameriki pometanih v morje, požganih kot kurivo za lokomotive ali predelanih v gnoj 66,5 milijona vreč najboljše kave samo zato, da se prepreči padec cen temu pridelku na borzah. Na isti način je bilo pred osmimi leti uničenih v Argentini v Južni Ameriki 550.000 ovnov, v Južnoafriški uniji 500.000 glav goved, na Holandskem 200.000 krav molznic, na Kubi 33 milijonov ton sladkorja, v Združenih ameriških državah 10 milijonov ton bombaža. V Budimpešti so pred tremi leti zili v Donavo velikanske množine mleka, da bi zaradi preobilice ne padla cena. Po svetu trohni vsilosi 650 milijonov bu-

Možak je bil Blažev brat, tistega Blaža, ki je bil pri Končniku za hlapca in ki ga je Končnik pred nekaj meseci nagnal. Imel je na Šentanelem hribu bajto, kjer je gospodaril s svojo samsko sestro Fefo; zadnji čas se jima je pridružil tudi še Blaž.

Prav za prav pa je malo kaj gospodaril na svoji bajti, kajti večji del leta je bil zdoma in na popotovanjih. Pa ni popotoval le po domačih krajih, zašel je tudi na Kranjsko, na Goriško, do Trsta in v gornje kraje na Nemško. V mesta ni zahajal, pač pa blizu teh. Čeprav je toliko prehodil, se še svoj živi dan ni vozil z železnico, niti s poštanim vozom ne, ampak jo je mahal peš. Dejal je, da svojih kosti ne zaupa neumnim živalim, ki so močnejše od njega; zaradi tega se ne mra voziti s pošto; še manj pa bi mogel zaupati svoje življenje divjemu lukamatiju, saj naglica nikoli ni kaj prida in kdor v življenju šurja, dvakratno delo ima — če prej v kakem grabnu z razbito bučo ne obleži. Tako popotovanje po apostolski šegi pa je še zaradi tega dobro, ker je zastoj, možak pa si je znal grede tudi še lepe denarje zaslužiti. Znal je namreč skoraj vsake mojstrnijske neke, čeprav se ni nobenega rokodelstva učil: vezal je piskre, popravljal ure, je rezal okna, šiviljam uravnal stroje, kuharicam mline za kavo, dekletom uhane in prstane, znal je poslikati skrinje, omare in vrata — pa še kaj. Vsak ga je rad sprejel, vsakemu je vedel kaj napraviti, pa

je dobil zastoj večerjo in prenočišče, zraven pa še okroglega tudi precej.

Pri vsem delu mu je ostalo še zmeraj dovolj časa, da se je lahko vdajal svojemu veselju do hribov. Obhodil je namreč vse, le na nevarne se ni podajal, in ko je prišel na kak vrh, je postavil svoji palici navzkriž, vmes je privezal svoj mogočni »rešpetin«, ki ga je pred leti v Ljubljani za dve sto goldinarjev kupil, in je po cele ure gledal skozenj zdaj na kak sosednji vrh, zdaj tja na kak travnik, kjer so kosci brusili kose, zdaj pred kako hišo, kjer so se otroci igrali. Svojega »rešpetina« ni mogel prehvaliti, kako daleč nese; nikomur ga ni dal iz rok in ponoči si ga je položil za vzglavje. Kdor mu je kaj čez »rešpetin« rekel, tega ni več lepo pogledal. Po »rešpetinu« se ga je prišlo tudi ime in vse mu je reklo le »špetinov Matija«. Pravo ime pa mu je bilo Matija Kanc.

Marsikaj je Matija znal, eno pa mu ni bilo dano: dar govora, tega pa ni imel. Bil je plah in tih in ni spregovoril ne besede več, kot je bilo treba. Pri tem pa ljudem ni gledal v oči, ampak zmerom mimo njih kam v stran. Le kadar ga je kaj ujezilo, tedaj se mu je jezik razvezal in tedaj je vedno našel dovolj besed, ki so tudi zadele.

Danes je bil židane volje, požvižgal si je zdaj to zdaj ono pesem, toda vse bolj skaženo. Ko je prišel do vrha, je obstal in ljubeče objel vse hribe in bregove, ki so se

večjem številu izdelana letala pa bodo veljala približno polovico tega. Od tega, kako se bo obneslo, pa je odvisno, ali bodo gradili še nove.

V sedanji vojni ne kažejo zavezniki posebnega zanimanja za na kratko opisanega bombnega velikan, ker jim gre le za letala z veliko brzino. Novi bombniki bodo za bodoče

važni za Ameriko, ker bi z njimi lahko že daleč pred ameriški obalami prestregli vsakega bližajočega se sovražnika, oziroma bi z njimi zanesla razdejanje v sovražnikovo deželo samo. Prav tako bi z njimi lahko preprečila poskuse sovražnika, da bi izkrcal svoje čete na oddaljenih točkah okrog Panamskega prekopa ali celo v Južni Ameriki.

je vnel v sveti jezi, če si je kakšen hujskač predrznil govoriti proti našemu velezaslužnemu g. dr. Korošcu in duhovnikom. Takih mož potrebuje danes naša domovina, mož, ki niso samo apostoli na papirju, ampak neustrašeni borci za naše najsvetejše svetinje, sveto vero. Ker je imel tako živo vero, je bil tudi na zunanji sila ljudomil, rad je povedal nedolžno šalo, sila ljubezniv v obče vanju, zato ga je tudi vse ljubilo. Bratonečani ga bodo pogrešali, posebno sosedje, saj je bil od vseh priljubljen in spoštovan. Ko je videl, da se bo treba ločiti od svojih milih in dragih, je poklical svojega dobrega zeta Janeza in mu rekel: »To te prosim, Hanzek, jaz zdaj umiram, bodi tudi ti apostol, prevzemi to apostolsko delo od mene, da boš tako laže zveličal sebe, ženo in pomagati materi k zveličanju. Mene ni sram, da sem bil apostol, ne ustraši se tudi ti! Vidiš sedaj, kako hudo je umreti, a kako sladko se umira, če je človek Bogu zvesto služil in živi v božjem miru.« Smrti se ni bal; odgovoril je svoji ženi: »Zakaj bi se bal, saj sem pripravljen!« Kakor je živel, tako je tudi umrl. Spavaj mirno, dragi Peter, zlata duša, in uživaj pri Njem, ki si ga tako goreče ljubil in očitno pričal pred svetom, svoj zasluženi pokoj in zaslužno plačilo za svoje apostolsko delo! — Zalujočim domačim naše najgloble so žalje!

Zvonovi so peli mrtvaško pesem pri Sv. Andražu v Halozah. Pri nas je božja poslanka smrt pretrgala nit življenja Emeršić Andreju iz Skorošnjaka in Topolovec Neži, viničarki iz Trdoboja. Počivajta v miru in prosita za nas, da bomo sedanje težke dni v miru preživeli, po smrti pa se v nebeški domovini veselili!

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Prerana smrt delovnega dušnega pastirja. V celjski bolnišnici je odraščal Vsemogočni trpljenja po dolgotrajni bolezni g. Martina Kozar, kaplana v št. Juriju pri Celju. Blagopokojni se je rodil leta 1890 pri Sv. Antonu v Slov. goricah. V mašnika je bil posvečen leta 1914. V dušno pastirstvo je bil poslan najprej v št. Lenart v Slov. goricah. Od tam se je podal v Ameriko, kjer je deloval nekaj let. Ko se je vrnil zopet v domovino, je bil kaplan na več župnijah in med drugimi tudi v Žalcu. Njegovo zadnje službeno mesto je bil Sv. Jurij pri Celju. Dolge mesece je bil radi hude bolezni priklenjen na bolniško posteljo. Iskal je zdravniške pomoči v Ljubljani in Celju, kjer je umrl 13. junija. Dobri g. Martin je bil zelo delaven ter goreč duhovnik, ki je znal s svojo vsestransko delavnostjo ter postrežljivostjo ogreti za svoje vzore srca vseh, med katerimi je deloval kot dušni pastir in kulturni delavec. Z g. Kozarjem je legel prezgodaj v grob pravi slovenski duhovnik, kateri je žrtvoval vse svoje moči za Boga, za zveličanje v oskrbo mu izročeni duši in za probudo, ter prosvetni in gospodarski napredek slovenskega naroda. Blagemu duhovniku bodi Vsemogočni obilen plačnik in ostani mu ohranjen časten ter hvaležen spomin!

Priljubljeni in obče spoštovani vzgojitelj mladine na zadnji poti. V zadnji številki »Slov. gospodarja« smo javili žalostno vest, da je Gospod poklical k sebi po vsej Priekij znanega ter spoštovanega upokojenega učitelja Zacharia v Ljutomeru. Kaj je pomenil blagopokojni vsemu okraju, je dokazal veličasten pogreb, ki se je vršil sredi minulega tedna. Zadnjo pot so se pripeljali posoditi blagemu gospodu prijatelji, veliko število njegovih bivših učencev, zastopniki društev, šolarji in drugi. Ob 16.30 je duhovščina opravila molitve na domu pokojnikovem, moški zbor je zapel »Oj težka pot...«. Sprevod se je pomikal v cerkev, kjer so pevc zapeli svojemu dolgoletnemu pevovodji »Miserere«. Sprevod je bil izredno dolg. Za križem so šli šolarji, godba, gasilci, člani Fantovskega odseka in Dekliškega krožka v krogih z zastavo, zastopniki Prosvetnega društva z zastavo, učitelstvo, pevc, nato 20 duhovnikov in številno občinstvo. Računa se, da se je pogreba udeležilo nad tisoč ljudi. Po končanih molitvah na pokopališču je kanonik g. Weigl Josip, dekan od Sv. Križa pri Ljutomeru, ki je vodil sprevod, imel ob grobu govor. V njem se je spominjal pokojnika in omenil, kako sta se spoznala že kot dijaka v Mariboru in bila vedno prijatelja. Omenil je tudi, da

je bil rajni vzoren, veren katoličan. Za njim je govoril šolski nadzornik g. Karbaš iz Ljutomer, ki je orisal življenjsko pot pokojnika. Godba je zaigrala žalostinko, pevc so zapeli v slovo, nakar so se vrstili govori naprej. Vseh govorov je bilo deset. Ob 18.30 je ljudstvo zapuščalo pokopališče in se razšlo.

Odločen naš mož umrl pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Žalostno so peli zvonovi 11. junija pri Sv. Tomažu, ko so ob velikanski udeležbi ljudstva nesli vrliga katoliškega moža Petra Potočnika na zadnji poti k večnemu počitku. Apostolstvo mož je izgubilo enega najgorečnejših članov-apostolov župnije, ki je svoje svete dolžnosti natančno spolnjeval, prejemal vsako prvo nedeljo svete zakramente in se vedno kazal apostola. Odločno je pokaral vsakega pri delu na njivi ali v vinogradu, kdor bi si drznil vpričo našega dobrega Petra govoriti čez vero ali duhovnike; javno ga je pokaral in posvaril. Ves se

Dopisi

Dravska dolina

Ruše. V zadnjih letih tudi v Rušah pridno gradimo. Saj je zrastle od začetka lunskega leta pa do letos precej novih hiš. Pri kolodvoru si je lani postavil lepo dvostanovanjsko hišo železniški uradnik g. Kolarič, v bližini stoji lepa vila upokojenega poštnega upravnika g. Pečarja. Ne daleč od njega je zgradil tovarniški delavec Podlessek čedno hišico ter na isti parceli zida sedaj svoj dom g. Gričnik, v bližini pa je postavil enodružinsko hišico g. Tišler. Ob banovinski cesti, ki pelje čez železnico proti Selnici, je zgradil čedno vilo g. Karel Angel, dalje od njega lepo dvostanovanjsko hišo g. P. Eigner, na vogalu ceste pa je začel graditi enonadstropno vilo g. Turk, trgovec v Mariboru. Ob cesti proti pokopališču bo zgradil tudi enonadstropno vilo g. Zorec, zobotehnik, od pokopališča dalje bo v kratkem izgotovljena lepa vila g. Jarca. Toda vkljub temu še v Rušah vedno manjka stanovanj, zlasti v poletnem času, tako da letoviščar prav težko dobi kakšno sobico. Regulacija potoka se tudi letos nadaljuje in je upati, da bo do jeseni gotova. Tako bo odstranjena sedaj vsaka nevarnost radi poplav, trg bo pa dobil popolnoma drugo lice. Zadržna elektrarna je imela svoj

občni zbor, na katerem se je izkazalo, da je imela zadruga 479.000 din letnega prometa; dolga ima še 100.000 din, ki je pa plačljiv v desetih letih. Gotovo zasluži odbor vse priznanje, zlasti pa g. predsednik Fajhter ter njegov agilni tajnik Šerc, ker so sklenili tako ugodno pogodbo s Falo. Če vzamemo samo javno razsvetljavo, vidimo, kakšen je razloček: prej smo imeli 39 javnih luči ter je stalo to letno okrog 20.000 din, sedaj pa je 84 luči in to za 9000 din. Za predsednika zadruga je bil ponovno izvoljen g. Fajhter, na novo pa je izvoljen v upravni odbor g. Josip Repolusk.

Dravsko polje

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. »Farni domovinski dan«, ki sme ga obhajati ono nedeljo, je veličastno potekel. Znova smo vzgali svojo ljubezen do svojega naroda in države. Knjigo o državljanjski vzgoji »Slovenci in Jugoslavija« imajo zdaj že v večini družin. Drama »V temotie«, za katero so naši požrtvovalni igralci pod vodstvom g. učitelja Suštarjeve žrtvovali mnogo večernih ur, je ljudstvo tako šla v srce, da je vsa dvorana jokala. Udeležba je bila veličanska, Dne 16. junija so jo z istim uspehom ponavljali. Dne 23. junija po prvi službi božji bo važno pred-

razgrnili pred njegovimi očmi. Nastavil si je »rešpetin« in se ni mogel nagledati. Nazadnje je pobral svojo ropotijo, si oprtal svojo skrinjo in počasi odšel proti cerkvi sv. Rozalije. Ko je stopil za vogel, se je zavzel. Na kamniti klopi pri durih je sedela temno oblečena mlada ženska, ki je imela svetle lase in je bila strahovito blede v obraz. Trenutek sta strmela eden v drugega, potem je vzkliknila ženska:

»Moj Bog, Matija!... Dober dan!«
»Bog ga daj, Končnica,« je odzdravil.
»Matija, od kod pa si ti tako daleč prišel?«
»Oh, iz Šentanela ni tako daleč; kvečjemu osem ur. Jaz še dalje tudi pridem.«
»Kdaj pa si šel od doma?«
»Bo že dva tedna pojutrišnjem.«
»Kaj pa je novega v Šentanelu?«
»Novega ne bo posebno kaj. Tišta Dobrovničina hči se ženi, dohtarja jemlje, pravijo.«
»Da, da. Kdaj pa bo poroka?«
»Pravijo, da po Mali Gosposnjici.«
»Kako je pri Končniku?«
»Za nič — prav tako, kakor si ta burja Končnikova zasluži. Pravijo, da sta imela s fajmoštrom strahovito raško, od tistih mal mu nihče več ne stopi čez prag. Posli so mu vsi šli, edina Katra je še ostala. Zdaj ima same tuje in iz mesta mu je neka gosposka za gospodinjstvo. Gostov pa nima nič, čisto nič — prav mu je.«

Žena se je jokala.

»Tilka, menda se ne jočeš zaradi takega lumpa. Za takim človekom, ki je svojega najboljšega hlapca nagnal in še svojo ženo napodil, za takim se ne joči, za takim pljuni!«

»Moj Bog, uboga otroka! — Kaj naj počnem?... Matija, ti mi še svetuj!«

»Svetovati? — Kaj misliš začeti?«

»Ne vem nič... V hudi stiski sem, nimam kje biti, nimam službe in čisto slaba sem še od bolezni.«

»Ali si bila bolna?«

»Da. Devet tednov sem bila v bolnišnici. Nesreča mi hodi za nesrečo... Naj ti povem!... Ko sem šla od hiše, sem vpraševala, kje bi bila kaka služba zame. Pa me nihče ni hotel vzeti, ker nisem imela poselske knjižice in nič pismenega. Potem me je ponoči prišla mrzlica, spravili so me v bolnišnico, nihče ni vedel, kdo sem, ker ves čas nisem bila pri sebi. Tedne in tedne me je kuhala vročina v glavi in vsi so rekli, da je bil čudež, ko sem ostala živa... Še hitro sem okrevala. Ko sem prišla iz bolnišnice, sem spet jela spraševati za službo pa je ne dobim in ne dobim. Včeraj sem bila v Selah pri Lužnici, v šolo sva skupaj hodili in sva si bili dobri; dosti lepih besed mi je voščila, toliko pa ni bila, da bi mi bila vsaj za eno noč ponudila prenočišče. Zdaj si ne vem pomagati, nazaj v Šentanel ne morem, od sramu bi skoprnela. Ko bi le službo dobila kje!« (Dalje sledi)

šlov pšenice, v Aziji pa strada več sto milijonov Kitajcev, od katerih jih umre vsako leto nad 100.000 zaradi pomanjkanja kruha...

Ker so imeli sočutje z ujetniki. V Halberstadtu v Nemčiji so tri osebe obsodili na ječo od enega do štiri mesecev, ker se niso vedli dovolj udružano do vojnih ujetnikov. Neki 49 letni mož je vrge poljskemu vojniku ujetniku, ki je natovarjal neki voz, skatlico cigaret in je za to dobil mesec dni ječe. Neki 50 letni mož, ki je drugemu poljskemu ujetniku pod lastnim imenom omogočil dopisovanje s svojci, je dobil štiri mesece, neki 39 letni mož, ki je tretjemu ujetniku daroval kos police in površnik, je moral takisto za štiri mesece v ječo.